JAMHUURIYADDA SOOMAALIYA

Xafiiska Madaxweynaha

جمهورية الصومال

مكتب الرئاسة

Republic of Somalia

Office of The Presidency

XEER MAAXWAYNAHA Lr. 119
Oggolaanshaha Ansaxinta Sharciga Guddiga Madaxabanaan ee Dib U Eegista iyo Hirgelinta Dastuurka

Taariikh: 07/08/2013

.

MADAXWAYNAHA J.F.S

Markuu Arkay: Qododbka 87aad, Xarafka ' C ' iyo Qodobka 90aad, Faqradda 6aad ee Dastuurka J.FS.

Markuu Arkay: Warqadda Guddoomiyaha Golaha Shacabka Lr. 618-XG-08-13 ee 05/08/2013 kuna saabsan ansaxinta Golaha Shacabka ee Sharciga Guddiga Madaxabanaan Dib u Eegista Dastuurka.

Isaga oo tixgelinaayo: Loo baahan yahay in Dastuurka dardar la geliyo dardar si ay Ummadda ugu la wareegto Afti Guud

.

Wuxuu soo saaray Xeerkaan

Qodobka 1aad

Laga bilaabo Maalinta uu Madaxwaynaha Jamhuuriyadda Soomaaliya Saxiixo Xeerkaan, waxuu Madaxwaynaha oggoladay Ansaxinta Sharciga Guddiga Madaxabanaan ee Dib u eegista Dastuurka.

Qodobka 2aad.

Waxuu Xeerkaan dhaqangeliyaa maalinta uu Madaxwaynaha Saxiixo waxaana lagu soo saarayaa Faafinta Rasmiga ee Jamhuuriyadda Soomaaliya.

MUQDISHO, 07/08/2013

Madaxweynaha J.S
Mudane Xasan Shiikh Maxamuud

HAN/DEK/00034/13
6/11/2013

Somalia Presidency, Villa Somalia, Mogadishu,Tel: +2526-941000, Fax: +2526-941001

Jamhuuriyadda Federaalka ee Soomaaliya
Golaha Shacabka
Xafiiska Guddoomiyaha

جمهورية الصومال الفيدرالية
مجلس الشعب
مكتب الرئيس

Federal Republic of Somalia
House of the People
Office of the Speaker

Ref: 618-XG-08-13:الرقم **Mogadishu,** 5 August 2013 التاريخ

Ku:- Madaxweynaha Jumhuuriyadda Fadaraalka Soomaaliya
Muqdisho

Ku: - R/Wasaaraha Xukuumadda Fadaraalka Soomaaliya
Muqdisho

Og: - Garyaqaanka Guud ee Dawladda
Muqdisho

Og: - Guddoomiyaha Guddiga U kuurgelidda ee Dib-u-eegista iyo Dhaqangelinta Dastuurka ee Golaha Shacabka
Muqdisho

Og: - Xoghaya Guud ee Golaha Shacabka
Muqdisho

UJEEDDO:- ANSIXIN SHARCIGA GUDDIGA MADAXBANNAAN EE DIB-U-EEGISTA IYO HIRGELINTA DASTUURKA

Mudane Madaxweyne;

Waxaan kugu wargalinayaa inuu Golaha Shacabka Federaalka ee Jamhuuriyadda Soomaaliya go'aan ka gaaray ansixinta Hindise-Sharciyeedka Guddiga Dib-u-eegista iyo Hirgalinta Dastuurka oo halkan ku lifaaqan, wuxuuna Golaha Shacabka fadhigiisii 2aad ee Kalfadhiga aan caadiga aheyn ee 1aad taariikhdu markay aheyd 03/07/2013 oo ka dhacay xaruntiisa Caasimadda Jamhuuriyadda ee Muqdisho ku ansixiyey cod furan oo u dhacay sidan hoos ku xusan:-

- Xildhibaan ogolaadeen: 144 (Boqol affartan iyo affar)
- Xildhibaan diidey: 4 (Affar)
- Xildhibaan ka aamustey: 1 (hal)

Hadaba Mudane Madaxweyne waxaan si waafaqsan qodobka 90-aad xarafka (f) ee Dastuurka JFS kaaga codsanaynaa in aad go'aanka Golaha ku oggolaato Xeer-Madaxweyne, si uu Sharci u noqdo looguna soo saaro Faafinta Rasmiga ee Dawladda si waafaqsan Qod.84 iyo 85 ee Dastuurka,

Anigoo huba in waajibkaaga dasturiga ah aad ka gudan doonto, waxaad magaca Golaha Shabka nooga gudoontaan salaan diiran iyo qadarin gaar ah.

M.ne Muxammad Sh. Cusmaan "Jawaari"
Guddoomiyaha Golaha Shacabka

Tell: +252 612224441/ +252 616312787
E-mail. speaker@parliament.gov.so Website: www.parliament.gov.so

ANSIXINTA

Sharciga Guddiga Madaxabannan ee dib-u-eegista Dastuurka

Guddoomiyaha Barlamaanka J.F.S	
Tirada Xubnaha Codeysay 149: Oggol 144–Diiday (4)– ka aamustay (1)	
Saxiix: M.ne Muxammad Sh. Cusmaan Jawari	Taariikh: 03/07/2013

Guddoomiye Ku-xigeenka 1-aad - Barlamaanka J.F.S	
Saxiixa: M.ne Jeylaani Nur Iikar	Taariikh: 03/07/2013

Guddoomiye Ku Xigeenka 2-aad - Barlamaanka J.F.S	
Saxiixa: M.ne Mahad Cabdalla Cawad	Taariikh: 03/07/2013

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA
GOLAHA SHACABKA

SHARCIGA GUDDIGA MADAXBANNAAN EE DIB-U-EEGISTA IYO HIRGELINTA DASTUURKA

Taariikhda la-Ansixiyay
3 Luulyo 2013

Tusmo

Qodobka 1aad: Fasiraad Erayada 1
Qodobka 2aad: Ujeeddada Sharciga 1
Qodobka 3aad: Mabaadi'da Guud 1
Qodobka 4aad: Tirada Xubnaha Guddiga 1
Qodobka 5aad: Xarunta Guddiga 1
Qodobka 6aad: Qaab-dhismeedka Guddiga 1
Qodobka 7aad: Go'aan-gaarista Guddiga 2
Qodobka 8aad: Xilka Guddoomiyaha Guddiga 2
Qodobka 9aad: Xilka Guddoomiye ku-xigeenka 2
Qodobka 10aad: Habraaca Magacaabidda Guddiga 2
Qodobka 11aad: Sharuudaha Xubnaha Guddiga 2
Qodobka 12aad: Waajibaadka Guddiga 2
Qodobka 13aad: Muddada Xil-haynta Guddiga 3
Qodobka 14aad: Waayidda Xubanimada Guddiga 3
Qodobka 15aad: Bedelidda xubnaha Guddiga 3
Qodobka 16aad: Gacan-siinta Guddiga 3
Qodobka 17aad: Miisaaniyadda Guddiga 3
Qodobka 18aad: Xuquuqda iyo Dheefsiinta Guddiga 3
Qodobka 19aad: Qorshe Hawleedka Guddiga 4
Qodobka 20aad: Raad-reebka Sharcigan 4
Qodobka 21aad: Dhaqangalka Sharcigaan 4

Qodobka 1aad: Fasiraad Erayada

Ereyada hoos ku qoran, waxaa sharcigan dhexdiisa loola jeedaa mid walba fasiraaadda ku hor qoran:-

1. Dastuurka: Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo sida ku meel gaarka ah loo ansixiyay.
2. Dawlad : Waxaa loola jeedaa Dawladda Dhexe, Dowlad Gobaleedyada iyo dowladaha Hoose
3. Guddiga: Guddiga Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka ee Madaxa-bannaan
4. Guddiga : Guddiga Baarlamaanka ee La socodka, Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka
5. Jamhuuriyadda: Jamhuuriyadda Federalka Soomaaliya
6. Madaxweynaha : Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya
7. Wasiirka u xilsaaran : Wasiirka Garsoorka, Arrimaha Diinta iyo Awqaafta, Dastuurka, Arrimaha Federaalka iyo Dib-u-heshiisiinta

Qodobka 2aad: Ujeeddada Sharciga

Waxaa sharcigan lagu dhisay Guddiga Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka ee Madaxa-bannaan oo loo xilsaarayo hawlaha Dib-u-eegista iyo dhammaystirka Dastuurka sida ku xusan Qodobada.133 iyo 134aad ee Dastuurka.

Qodobka 3aad: Mabaadi'da Guud

Guddigani inta uu ku gudo-jiro fulinta xilkiisa waxaa saldhig u ah, dhowrayaana mabaadi'da guud ee hoos ku xusan:-

1. Ilaha iyo Maqaasida Shareecadda Islaamka;
2. Midnimada iyo wadajirka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
3. Mabaadi'da iyo afkaarta Dimoqraadiyadda;
4. Nidaamka Federaalka ah.; iyo
5. Talooyinka uu soo jeediyay Golahii Ansixinta ee Dastuurka.

Qodobka 4aad: Tirada Xubnaha Guddiga

1. Tirada xubnaha Guddiga Dib-u-eegista iyo Hirgelinta Dastuurka, waxay noqonaysaa 5(Shan), sida ku xusan Qodobka.134 (2) ee Dastuurka;
2. Dowlad Gobaleedyada soo buuxiyaa Sharuudaha ku xusan Qodobka.49 (5) iyo (6) iyo Qodobada 134 (2) ee Dastuurka waxay soo magacaabanayaan hal ergay.

Qodobka 5aad: Xarunta Guddiga

Xarunta Guddigu waa Caasimadda dalka ee Muqdisho.

Qodobka 6aad: Qaab-dhismeedka Guddiga

Guddigu wuxuu yeelanayaa qaab-dhismeedka hoos ku qoran:

1. Guddoomiye, Guddoomiye ku-xigeenka iyo Xubno;
2. Agaasin Maamuleed, Waaxyo iyo hawl-wadeenno ku haboon hawsha Guddiga hortaala;
3. Guddigu wuxuu adeegsan karaa, haddii loo baahdo, khubaro/xeel-dheerayaal ah oo gacan ka siiya gudashada xilkooda.

Qodobka 7aad: Go'aan-gaarista Guddiga

Fadhiyada Guddigu waxay ku ansaxayaan 2/3 (Saddex meelood labo meel) xubnaha guud ee Guddiga, wuxuuna go'aankoodu ku ansaxayaa cod hal-dheeri ah

Qodobka 8aad: Xilka Guddoomiyaha Guddiga

Guddomiyaha guddiga wuxuu yeelanayaa xilalka soo socda:

1. Wuxuu mas'uul ka yahay habsami-u-socodka qorshe-hawleedka Guddiga;
2. Wuxuu isugu yeerarayaa, guddoominayaana kulamada Guddiga;
3. Wuxuu mas'uul ka yahay xiriirka iyo wada-shaqaynta Guddiga iyo Hay'adaha kale ee Dawladda.

Qodobka 9aad: Xilka Guddoomiye ku-xigeenka

1. Wuxuu buuxinayaa kaalinta Guddoomiyaha marka uu maqan yahay.
2. Wuxuu qabanayaa hawlaha hadba uu Guddoomiyuhu u wakiisho.

Qodobka 10aad: Habraaca Magacaabidda Guddiga

1. Sida ku cad Qodobka134 (2) Golaha Wasiiradu waxay diyaarinayaan liiska musharaxiinta ka mid noqonaya Guddiga ;
2. Wasiirka u xilsaaran wuxuu todoba(7) maalmood gudahooda ka soo xulayaa liiska ku xusan faq.1aad ee Qodobkan xubno shan ah;
3. Ra'iisul Wasaaruhu wux uu soo hordhigayaa Baarlamaanka Federaalka magacyada xubnaha la soo xulay muddo 15 maalmood gudahood;
4. Baarlamaanka Federaalka wuxuu 14 maalmood gudahood ku ogolaanayaa ama ku diidayaa dhammaan xubnaha la soo xulay ama mid ama ka badan marka la horkeeno sida ku xusan faq.(2) ee Qodobkan;
5. Haddii Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya uu diido xubin la soo magacaabay, wasiirka ay khuseyso waxa uu soo bedalayaa xubintaas 14 cisho gudahooda si waafaqsan faq.2aad ee Qodobkan.

Qodobka 11aad: Sharuudaha Xubnaha Guddiga

Xubin kasta oo loo magacaabayo Guddigan waa in ay buuxisaa sharuudaha soo socda ee ku xusan Qodobka 134aad ee Dastuurka :

a) Anshax iyo sumcad Wanaagsan;
b) Haysasho Shahaado jaamacadeed oo la aqoonsan yahay;
c) Leh khibrad heer sare ee dhinaca maamulka ama ku shaqeynta sharciga;
d) Inuu u leeyahay aqoon iyo khibrad ay ku dheehan tahay sumcad wanaagsan ugu yaraan toban (10) sano , oo la xiriirta arrimaha hoos ku qoran:-
    1. Sharciga;
    2. Maamulka Guud;
    3. Dhaqaalaha ; iyo
    4. Xuquuqda Aadanaha
e) Inuu leeyahay waaya-aragnimo la xiriirto sharci qorista.

Qodobka 12aad: Waajibaadka Guddiga

Waajibaadka Guddiga waxay noqonayaan kuwa soo socda:

1. Guddiga La socodka Dastuurka ee Baarlamaanka ayaa tilmaamid guud ku leh Guddiga Dib-u-eegista si waafaqsan Qodobadaan 133 (2b iyo 5) iyo 134 (7) ee Dastuurka.

2. Warbixin siiyo Guddiga La socodka ee Baarlamaanka saddexdii biloodba mar, ama hadba sida uu Guddiga La socodka ee Baarlamaanka ka codsado.
3. Maxkamdda Dastuurka waxay iyaduna ku yeelanaysaa Guddiga talo bixin sharciyeed si loo xaqiijiyo waafaqsanaanta dastuuriga ee la xiriirta talooyinka uu u soo gudbinayo Guddiga La socodka Baarlamaanka si waafaqsan Qodobka134 (7) (f) ee Dastuurka.

Qodobka 13aad: Muddada Xil-haynta Guddiga

1. Guddiga waxa la magacaabayaa isla muddo xiliyeedka Baarlamaanka Federaalka gudihiisa ee 4ta sano ah , oo dhamaanaysa bisha Augusta 2016.
2. Mar haddii Dastuurka uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka sida ku xusan Qodobka 136(1) ee Dastuurka, Guddigan jiritaankiisa wuu dhammanayaa.

Qodobka 14aad: Waayidda Xubanimada Guddiga

Xubinimada Guddiga waxaa lagu waayi karaa haddii ay dhacdo mid ka mid ah arrimaha soo socda:

1. Istiqaalo qoraal ah;
2. Geeri;
3. In Guddigu talaabo anshaxeed kama dambeys ah ka qaado;
4. Go'aan Maxkamadeed oo kama dambays ah oo ku saabsan fal dambiyeed uu galay xubintaas;
5. Sababo Caafimaad awgeed oo uu xilkiisa u gudan waayo.

Qodobka 15aad: Bedelidda xubnaha Guddiga

Hadii ay dhacdho in la lumiyo xubinnimada guddiga sida uu tilmaayo Qodobka 14 ee isla sharcigaan ama xubinta gudan wayso waajibadka iyo masuuliyadda shaqo , Guddiga La socodka ee Baarlamaanka wuxuu talo siinayaa Wasaaradda ku shaqada leh in ay soo bedesho xubintaas ama xubnahaas iyadoo xubinta cusub ee la soo magacaabayo loo raacayo si waafaqsan Qodobka 10 ee sharcigaan.

Qodobka 16aad: Gacan-siinta Guddiga

Guddigu wuxuu waydiisan karaa hay'adaha dawladda iyo ururada bulshada talooyiin iyo gacansiin si uu u guto masuuliyadiisa iyo waajibaakiisa shaqo oo loo arko lagama maarmaan, ama haddii Guddiga La socodka ee Baarlamaanka uu ku tala bixiyo sidaas.

Qodobka 17aad: Miisaaniyadda Guddiga

1. Guddigu wuxuu yeelanayaa miisaaniyad u gaar ah oo ka mid ahaanaysa miisaaniyadda guud ee Qaranka si waafaqsan Qodobka. 110 (4) ee Dastuurka;
2. Guddiga wuxuu u madaxbannan yahay maamulidda miisaaniyadda loo qoondeeyay si waafaqsan shuruucda maaliyadda ee maamulka dawladda;

Qodobka 18aad: Xuquuqda iyo Dheefsiinta Guddiga

1. Xubnaha Guddiga waxay xaq u yeelanayaan gunno bileed si waafaqsan habraacyada ay Xukuumaddu Federaalka u dejin doonto;
2. Xubnaha Guddiga waxa la siinayaa gunno safar, mar alaale markii safar shaqo la xiriira hawshooda ay aadayaan;
3. Guddi wuxuu yeelanayaa bil fasax sanadkiiba.

Qodobka 19aad: Qorshe Hawleedka Guddiga

Guddiga wuxuu diyaarinayaa qorsha hawleed dhameystiran isagoo la tashanaya ogolaashana ka dalbanaya Guddiga La socodka ee Baarlamaanka muddo aan ka badneyn 30 maalmood gudohooda kadib markii la dhiso.

Qodobka 20aad: Raad-reebka Sharcigan

Mar hadii sharcigaan uu dhaqangalo, hay'ad kasta oo qaanuuni ah oo jirta iyo shuruucda ka horimaanaysa sharcigan waa la baabi'iyay .

Qodobka 21aad: Dhaqangalka Sharcigaan

Sharcigaan wuxuu dhaqangelayaa marka uu Baarlamaanka ansixiyo, uuna saxiixo Madaxweynahaa Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, laguna soo saaro Faafinta Rasmiga ee Dawladda.